5. 8. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla

Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla představuje významný institut správního práva, jenž slouží k efektivnímu postihu protiprávního jednání v silničním provozu, zejména v případech, kdy není možné zjistit konkrétního pachatele přestupku. Tento právní institut byl zaveden novelou zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „Zákon o provozu na pozemních komunikacích“), účinnou od 19. ledna 2013.

Provozovatelem vozidla se ve smyslu ust. § 2 písm. b) Zákona o provozu na pozemních komunikacích rozumí „osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel nebo obdobné evidenci jiného státu".[1] Vymezení provozovatele tak vychází z evidenčního principu, přičemž klíčovým aspektem není vlastnické právo, ale samotný zápis v registru. Nelze ani navíc ve vztahu k možnosti provozovatele zajistit dodržování povinností podle Zákona o provozu na pozemních komunikacích pominout ústavněprávní normu, že vlastnictví zavazuje. [2] Vzhledem k tomu, že ve většině případů je provozovatel vozidla i jeho vlastníkem, a pokud ne, tak je zpravidla jeho držitelem a uživatelem, lze ustanovení čl. 11 odst. 3 LZPS aplikovat přiměřeně i na provozovatele vozidla. [3]

Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla je konstruována jako odpovědnost sekundární. Z dikce ustanovení § 125f odst. 5 Zákona o provozu na pozemních komunikacích se podává, že řízení vedené proti provozovateli vozidla je zahájeno až v případě, kdy se správnímu orgánu nepodaří zjistit pachatele přestupku. Primárním cílem je vždy potrestání skutečného pachatele přestupku, ale jelikož se správní orgán může velmi snadno dostat do důkazní nouze, pachatelovu totožnost nezjistit a přestupek by zůstal nepotrestán, je objektivní odpovědnost provozovatele určitou pojistkou, že přestupek bude potrestán. [4]

Z podstaty této odpovědnosti vyplývá, že k jejímu naplnění se nevyžaduje zavinění. [5] K vyvození objektivní odpovědnosti stačí skutečnost, že fyzická či právnická osoba porušila nebo nesplnila povinnost, která je zákonem nebo na jeho základě stanovena. Zavinění není obligatorním znakem přestupku, protože pokud by bylo, objektivní odpovědnost by nemohla ve většině případů vzniknout.[6]

Podmínky pro uplatnění objektivní odpovědnosti jsou specifikovány v § 125f odst. 2 Zákona o provozu na pozemních komunikacích:

a. Porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích musí naplňovat znaky přestupku podle příslušného zákona. [7]

   V rámci skutkové podstaty přestupku musí být uvedeno, zda k jeho spáchání je potřeba zavinění nebo jestli postačuje opomenutí určité zákonné povinnosti. Objektivní odpovědnost tak zaplňuje mezeru mezi protiprávním stavem vzniklým jednáním pachatele a porušením zákonem uložené povinnosti.

b. Zjištění přestupku prostřednictvím automatizovaného technického prostředku bez obsluhy nebo při neoprávněném zastavení či stání vozidla. Ministerstvo dopravy ve stanovisku č. j. 102/2013-160-OST/4 ze dne 29. 5. 2013 uvádí, že se jedná o trvale nainstalované a projektované prostředky bez účasti obsluhy – např. radarové systémy, u nichž po změření rychlosti nedochází k zastavování vozidel či ztotožňování řidičů.

c. Porušení pravidel, které nemá za následek dopravní nehodu. [8] Dopravní nehodou rozumíme *„událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárii nebo srážku, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu*"[9].

Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla byla předmětem testu ústavnosti. Ústavní soud v nálezu ze dne 16.5.2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16, konstatoval, že tento institut není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Zároveň zdůraznil, že provozovatel vozidla má možnost se odpovědnosti zprostit tím, že označí řidiče, který v době přestupku vozidlo řídil. Současně byla objektivní odpovědnost provozovatele vozidla opakovaně předmětem rozhodování Nejvyššího správního soudu, který např. v rozsudku ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014 – 21, potvrdil, že „…je zcela přiléhavé, pokud zákonodárce zvolil objektivní formu odpovědnosti samotného provozovatele vozidla, jenž je jako vlastník věci - nástroje spáchání protiprávnosti - z hlediska veřejného práva primární identifikovatelnou a konkrétní osobou. [10]

Navazující judikatura se zabývá konkrétními aspekty uplatňování tohoto institutu. S ohledem na shora uvedené považuje autor článku za nezbytné zmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 209/2022-30, v němž bylo potvrzeno, že pokud provozovatel označí řidiče, který se však k přestupku nedozná, odpovědnost za přestupek nadále nese provozovatel vozidla.

Za přestupek provozovatele vozidla může být uložena pokuta, která je jedinou možnou sankcí, kterou lze za tento přestupek uložit. Výše této pokuty vychází z rozmezí, které zákon stanovil pro přestupek, jehož znaky porušení povinnosti řidiče či pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje. Pokuta však nesmí překročit hranici 10 000 Kč. Pokud je pokuta ukládána za více přestupků, které byly projednány ve společném řízení, horní hranice sazby pokuty, kterou lze uložit za přestupek nejpřísněji trestný, se zvyšuje na pětinásobek. Jestliže je pokuta uložena příkazem na místě nesmí převýšit 10 000 Kč.[11]

Zákon dále stanovuje liberační důvody, na jejichž základě se může provozovatel vozidla své objektivní odpovědnosti zprostit:

a. pokud provozovatel vozidla prokáže, že vozidlo bylo v době spáchání přestupku odcizeno,

b. pokud provozovatel vozidla prokáže, že byla odcizena tabulka s přidělenou státní poznávací značkou,

c. provozovatel podal žádost o změnu zápisu provozovatele v registru silničních vozidel. [12]

Provozovatel je povinen existenci liberačních důvodů prokázat. Důkazní břemeno tak leží na provozovateli a úřad obce s rozšířenou působností není povinen aktivně zjišťovat, zda je v konkrétním případě některý z liberačních důvodů naplněn či nikoli. [13]

Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla představuje nástroj zajištění bezpečnosti silničního provozu a prevence dopravních přestupků. Podporována judikaturou i odbornou literaturou, tato právní konstrukce klade důraz na odpovědnost osob, které svá vozidla poskytují k užívání. Zajišťuje, že i v případech, kdy není znám konkrétní pachatel, dojde k efektivnímu postihu za protiprávní jednání.

JUDr. David Řezníček, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. David Petrásek

Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář

Krajinská 281/44
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247
e-mail: reznicek@reznicek.com

---

[1] § 2 písm. b) 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[2] čl. 11 odst. 3 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

[3] POUZAR, Marek. Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla a vybírání kauce jako právní instrumenty sloužící k eliminaci vyhýbání se odpovědnosti za dopravní přestupky. Olomouc, 2019. rigorózní práce (JUDr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Právnická fakulta

[4] § 125f odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[5] VETEŠNÍK, Pavel, Luboš JEMELKA, Lukáš POTĚŠIL, Eva VETEŠNÍKOVÁ, Zuzana ADAMEOVÁ a Lukáš BOHUSLAV. Dopravní právo. V Praze: C.H. Beck, 2016. Praktická knihovna (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-409-4 str. 6

[6] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.3.2016, č. j. 6 As 128/2015 - 32

[7] § 125f odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[8] § 125f odst. 2 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[9] § 47 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[10] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.11.2018, č. j. 5 As 182/2016 - 30

[11] § 125f odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[12] § 125f odst. 6 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

[13] BUŠTA: Zákon o silničním provozu…, s. 323 (§ 125f ZoSP).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva